

34

Bible a Boží zjevení

The Bible and Divine Revelation

Mesiánské studium Bible

Dr. Arnold G. Fruchtenbaum

CZ-2015-11 -α-

Czech edition

www.ariel.org/come-and-see.htm

www.arielmin.cz

Ariel Ministries – tato služba existuje za účelem přinášení evangelia židovskému národu a vychovávání židovských i nežidovských učedníků, a to pomocí intenzivního biblického vyučování z židovské perspektivy.

Copyright to the English Edition / Autorská práva k anglickému vydání:
English Edition Copyright © 1983, 2005 Ariel Ministries. All rights reserved.

Copyright to the Czech Edition / Autorská práva k českému vydání:
Czech Edition Copyright © 2013 Ariel Ministries. All rights reserved.
Práva k českému vydání © 2013 Ariel Ministries. Veškerá práva vyhrazena.

This manuscript is part of the “Come and See” series made available by Ariel Ministries and can be copied in its entirety as it is and passed on to others, no alterations are allowed. Otherwise no part of this manuscript may be reproduced in any form, except in brief quotations in a review or professional work, without written permission from the publishers.

Tento rukopis je součástí série „Přijďte a uvidíte“, která je dostupná skrz Ariel Ministries. Tento materiál může být kopírován jako celek a předáván druhým osobám, pod podmínkou zachování jeho znění. Změny nejsou povoleny. Bez písemného povolení vydavatele nesmí být reprodukována pouhá část, s výjimkou stručné citace v odborné recenzi či akademické publikaci.

Email: homeoffice@ariel.org (English, Head Office in USA / komunikace v angličtině, hlavní kancelář v USA); arielmin@seznam.cz (komunikace v češtině i v angličtině)

Citované Písmo: *Bible21*, www.bible21.cz

Název v originálu: „The Bible and Divine Revelation“
Translation / Překlad: Eliška Nováková
Layout / Rozvržení: Januš Kopytek
Created using / Vytvořené pomocí: Scribus 1.4.5

Manuscript version / Rukopis verze: CZ-2015-11

Obsah

ÚVOD	3
I. OBECNÉ ZJEVENÍ	3
A. Povaha obecného zjevení	3
B. Způsoby obecného zjevení	4
1. Skrz přírodu	
2. Skrz dějiny	
3. Skrz udržování světa v chodu	
4. Skrz svědomí	
C. Omezení obecného zjevení	5
1. Informace o spasení	
2. Informace o odsouzení	
D. Shrnutí	7
II. ZVLÁŠTNÍ ZJEVENÍ	7
A. Povaha zvláštního zjevení	7
B. Nutnost zvláštního zjevení	7
C. Způsoby zvláštního zjevení	7
1. Teofanie	
2. Zázraky	
a. Definice zázraku	
b. Povaha zázraků	
c. Kategorie zázraků	
d. Aspekty zázraků	
e. Účel zázraků	

- f. Jak jsou zázraky nazývány
- g. Jak často se zázraky dějí
- 3. Přímá komunikace
- 4. Andělé
- 5. Vtělení
- 6. Písmo

III. POSTUPNÉ ZJEVENÍ 14

Mnohokrát a mnoha způsoby mluvil kdysi Bůh k otcům skrze proroky, ale v těchto posledních dnech mluvil k nám skrze svého Syna, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil celý svět.

Židům 1:1-2

ÚVOD

Hned ze začátku bychom měli upozornit na to, že studovat téma Bible a Boží zjevení neznamena studovat knihu Zjevení, ale studovat Boží činnost – to, jak Bůh skrze Písmo Svaté sám sebe zjevuje.

Slovo „zjevení“ pochází z řečtiny, kde znamená „odkrývání“. Označuje božský čin, kterým Bůh člověku dává informaci, kterou by lidský tvor jinak neměl a kterou by získat ani nemohl. Boží zjevení (a zvláště zjevení biblické) je odkrývání; je to božský čin, kterým Bůh člověku předkládá věci a pravdy, které by člověk jinak nikdy nevěděl a samostatně nikdy žádným způsobem neobjevil.

Boha může jiná bytost znát jen proto, že se Bůh zjevuje. Povaha Boha je taková, že Ho člověk sám od sebe objevit nemůže. Když se jeden sovětský kosmonaut vrátil zpátky ze své první cesty do vesmíru, konstatoval, že tam nikde žádnou stopu po Bohu neviděl a že má tedy ateismus komunistů naprostou pravdu. Ale to, že neviděl Boha ve vesmíru, neznamená, že Bůh neexistuje: Bůh se zjevuje jinak. Někdo dokonce na adresu onoho kosmonauta poznamenal, že kdyby z lodi vystoupil, užil by Boha velice záhy.

Bůh je ten, kdo je Nepochopitelný. Podle knihy Job 11:7¹ je nemožné, aby kdokoli Boha poznal dokonale: Bůh je bytost nekonečná, zatímco člověk konečná. Lidské vědění je rovněž

omezené. Prostřednictvím toho, co mu Bůh zjevil, může člověk o Bohu vědět mnoho, ale žádné lidské vědění nebude nikdy naprosto dokonalé. Omezená bytost, jako je člověk, nekonečného Boha dokonale poznat nemůže.

Teologie potom v zásadě to, co Bůh zjevil, systematizuje. Na některé základní lidské otázky existují odpovědi právě díky Božímu zjevení. Tyto otázky jsou například „Existuje Bůh? Jestli ano, komunikuje? Jestli komunikuje, co říká?“ Boží zjevení na tyto tři otázky odpovídá: Ano, existuje. Ano, komunikuje. Říká to, co Bůh říkat chce – a o tom právě celé Boží zjevení je.

Boží zjevení se dělí na dva způsoby nebo typy: zjevení obecné a zjevení zvláštní.

I. OBECNÉ ZJEVENÍ

A. Povaha obecného zjevení

Obecným zjevením máme na mysli způsob, jakým se Bůh zjevuje obecně, všem lidem. Zahnuje skutečnosti, podle kterých je pro kohokoli kdekoli na světě možné o Bohu vědět, protože obecným způsobem se Bůh zjevil všem. Toto zjevení spočívá ve věcech. Je definováno jako „prezentování Božího myšlení ve

¹ **Job 11:7** Můžeš postihnout Boží hlubiny? Meze Všemohoucího pochopit?

fenoménu přírody, ve faktu nebo zkušenosti historie a také v základním složení lidské mysli.“ Jinými slovy, určitými způsoby se Bůh zjevil všem lidem, a proto se toto zjevení nazývá obecné. Odkrývá se všem lidem a je všem dostupné. Jeho hlavním cílem je vzbudit v člověku potřebu hledat duchovní odpovědi a přesvědčit lidskou duši, aby se po Bohu ptala.

Zopakujme tedy, obecné zjevení je takové, ve kterém se Bůh zjevuje všem. Jeho hlavním úkolem je přimět člověka, aby se po Bohu začal ptát vážně a sám za sebe.

B. Způsoby obecného zjevení

Jakými způsoby a prostředky se Bůh zjevuje všem lidem? Podle Bible jsou tyto způsoby čtyři:

1. Skrz přírodu

První a základní způsob je skrze přírodu. Pokud člověk přírodu studuje a učí se od ní, může se o Bohu dozvědět leccos: příroda člověku například zjevuje koncept stvoření – jak říká žalmista v žalmu 19:1-6².

Pokud člověk přírodu a přírodní zákony prostoru skutečně studuje – pokud pozoruje rotaci a naprostou jedinečnost harmonie vesmíru, pokud se pozastaví nad tím, že vesmír má určitý design, že si podle něj člověk například nařídí hodinky, sestaví kalendář atd., tak vidí, jak skrze to Bůh zjevuje svou slávu. Izaiáš 40:12, 14 a 26³ učí, že pomocí přírody Bůh zjevil také svou individualitu. Ve Skutcích 14:14-17⁴ je zase ukázáno, že se pomocí přírody člověk dozví o Boží dobrotě, a konečně v dopise Římanům 1:19-20⁵ příroda poukazuje

² **Žalm 19:1-6** Pro předního zpěváka. Žalm Davidův. / Nebesa vyprávějí o Boží slávě, o díle jeho rukou mluví obloha. / Jeden den druhému slovo uděluje, jedna noc druhé zjevuje poznání. / Není slov a není řeči, kde by jejich hlas zůstal neslyšen; / jejich zvuk ozývá se celou zemí, do krajů světa doléhá jejich zvěst. / Bůh stan postavil slunci v nebesích / a ono jak ženich vychází z komnaty, jak hrdina dychtící na cestu vyrazit.

³ **Izaiáš 40:12** Kdo shrnul vody do hrsti a nebe prsty rozměřil? Kdo prach země vsypal do mírky, kdo vložil hory na váhy a zvážil je i s pahorky?

na Boží sílu a božství.

První způsob, jak se Bůh zjevil všem, je tedy skrz přírodu. Člověk se tak dozvídá o Boží slávě, individualitě, dobrotě, síle a božství.

2. Skrz dějiny

Druhým způsobem Božího zjevení jsou dějiny. Bůh se zde zjevuje skrz to, jak se dějiny odvíjejí. Dějiny jsou vlastně jen provedením Božího rozplánování věků ve všech jeho detailech.

Například sních a kroupy v den bitvy poskytuje podle knihy Job 38:22-23⁶ sám Bůh.

Když byli Němci v Rusku zastaveni sněhem, nebylo to tedy pouhou náhodou – stejně tak jako předtím v případě Napoleona. Člověk, který dějiny pozoruje, by měl poznat, že tu sních nebyl jen šťastnou náhodou, při které se žádný Bůh neangažoval, ale že tu Bůh lidem do rámce dějin něco smysluplně poskytl.

V žalmu 75:7-8⁷ je zase vidět, jak má Bůh pod kontrolou to, kdo vládne. Proč jsou někteří lidé voleni a jiní ne? Proč se v dějinách sešly u moci ve stejnou dobu různé klíčové osobnosti, jako například Hitler na jedné straně versus Sta-

Izaiáš 40:14 S kým se radil, aby mu něco vysvětlil, aby ho stezce práva naučil, aby mu předal vědění a seznámil ho s cestou moudrosti?

Izaiáš 40:26 Zvedněte oči a pohleďte: Kdo stvořil toto vše? Kdo koná přehlídku hvězdných zástupů, kdo je volá jménem, všechny do počtu? Má nesmírnou sílu, jeho moc je úžasná – nikdy mu nechybí ani jediná!

⁴ **Skutky apoštolské 14:14-17** Jakmile to apoštolové Barnabáš a Pavel uslyšeli, roztrhli svá roucha, vběhli do davu a křičeli: ¹⁵ „Co to děláte? Vždyť jsme jen lidé jako vy! Přišli jsme vám zvěstovat, abyste se obrátili od těchto marností k živému Bohu, který stvořil nebe, zemi i moře a všechno v nich. ¹⁶ V minulých dobách nechával všechny národy chodit po jejich cestách, ¹⁷ ale nikdy o sobě nepřestal svědčit svým dobrodiním: z nebe nám dává déšť i časy úrody a naše nitro sytí jídlem a radostí.“

⁵ **Římanům 1:19-20** Co se dá o Bohu poznat, je jim zřetelné, neboť jim to Bůh odhalil. Jeho neviditelné znaky – jeho věčnou moc a božství – lze už od stvoření světa rozumem postřehnout v jeho díle. Nemají tedy výmluvu.

⁶ **Job 38:22-23** Dostal ses do sněžných skladů, viděl jsi, kde se kroupy skladují, / které uchovávám pro čas soužení, pro dny bojů a válčení?

lin, Churchill a Roosevelt na straně druhé? Takto dějiny lidem poskytl Bůh. A Skutky 17:26⁸ dále učí, že je to opět Bůh, kdo určuje i časové hranice a prostor pro jednotlivé národy, a také pro Izrael (Deuteronomium 32:8-9⁹).

A konečně, dějinné události Bůh podle dopisu Římanům 8:28¹⁰ lidem dává i skrze život věřícího.

Shrnutím: Boží poskytnutí dějin je druhým způsobem, jak se Bůh skrze obecné zjevení člověku zjevuje.

3. Skrz udržování světa v chodu

Třetím způsobem obecného zjevení je udržování světa. Způsob, jakým Bůh udržoval národy, jednotlivce a věci, může člověka také leccos naučit.

Udržování lidstva se týkají Skutky 17:28¹¹, udržování světa potom list Koloským 1:17¹² a list Židům 1:3¹³. Pro vědu je udržování světa vlastně tajemstvím, protože atom by v souladu se svou povahou měl jednoduše explodovat, ale přesto drží pohromadě něčím, co vědci nazývají „atomové lepidlo – atomic glue“. Co toto atomové lepidlo je? Boží činnost udržování světa.

To je tedy také částí obecného zjevení, další

způsob, jak se Bůh zjevil všem.

4. Skrz svědomí

Čtvrtý způsob obecného zjevení je skrz svědomí. Bůh svým svrchovaně platným zákonem ukázal, že v oblasti dobra a zla skutečně existuje absolutno.

List Římanům 2:14-15¹⁴ upozorňuje na to, že dodržování zákona je charakteristické pro celý lidský svět. Kamkoli se člověk podívá, tam má jakákoliv lidská společnost bez ohledu na to, jak je primitivní či civilizovaná, sadu určitých základních zákonů, vycházejících ze svědomí jejích členů. To je tedy další způsob obecného zjevení.

C. Omezení obecného zjevení

Obecné zjevení je ovšem určitým způsobem omezené, a to ve dvou aspektech: jak mnoho je toho schopno říci ohledně spasení a za druhé ohledně odsouzení.

1. Informace o spasení

Obecné zjevení k tomu, aby skrze něj člověk věděl, že může být spasen, nestačí. Jinými slovy zatímco člověku může odkryt leccos o Bohu, obsah evangelia se z něj nedozvíme. Nikdo se nedozví evangelium skrz přírodu, dějiny, udržování světa či skrz svědomí. Obecné zjevení ke spasení nestačí, protože nezjevuje vlastní obsah evangelia.

O omezení obecného zjevení se dočteme např. ve Skutcích 17:23¹⁵ a o tom, že bylo evangelium lidské mysli skryté, v Efezským 3:8-9¹⁶.

Velebnosti na výsostech.

¹⁴ **Římanům 2:14-15** Pohané nemají Zákon, ale když sami přirozeně dělají, co Zákon žádá, pak jsou Zákonem sami sobě. Nemají sice Zákon, ale prokazují působení Zákona zapsaného v jejich srdcích. Dosvědčuje to i jejich svědomí: jejich vlastní myšlenky je někdy obviňují a jindy obhajují.

¹⁵ **Skutky apoštolské 17:23** Když jsem se tu procházel a pozoroval vaše náboženství, našel jsem také oltář, na němž je napsáno: NEZNÁMÉMU BOHU. Nuže, koho ctíte, aniž ho znáte, toho vám zvěstuji.

⁷ **Žalm 75:7-8** Z východu, západu ani od pouště povýšení nikdy nepřijde. / Jedině Bůh přece soudcem je – jednoho povyšuje, druhého snižuje.

⁸ **Skutky apoštolské 17:26** Z jednoho člověka učinil celé lidstvo, aby žilo na celém zemském povrchu. Vyměřil jim určená období a hranice jejich života, [...].

⁹ **Deuteronomium 32:8-9** Když Nejvyšší usazoval národy, lidské syny když rozmístil na zemi, dle počtu synů Izraele hranice ostatním lidem vymezil. Hospodinův lid je jeho dědictví, Jákob je jeho vlastní pozemek.

¹⁰ **Římanům 8:28** Víme, že těm, kdo milují Boha, všechno napomáhá k dobrému – totiž těm, které povolal podle svého záměru.

¹¹ **Skutky apoštolské 17:28** ‚Vždyť jím žijeme, hýbeme se a trváme.‘ Jak řekli někteří z vašich básníků: ‚Jsme přece jeho rodina.‘

¹² **Koloským 1:16-17** Vše v nebi i na zemi bylo stvořeno jím – to, co se vidí i co se nevidí, trůny i panství, vlády i mocnosti. Skrze něj a pro něj bylo stvořeno vše a on je přede vším a jím všechno stojí.

¹³ **Židům 1:3** On je jasem jeho slávy a vyjádřením jeho podstaty; svým mocným slovem nese vše, co je. On se postaral o očistění hříchů a poté usedl po pravici

2. Informace o odsouzení

I když není obecné zjevení – protože nevyjevuje evangelium – dostatečné k tomu, aby skrz něj byl člověk spasen, je naprosto dostačující pro jeho odsouzení. To se můžeme dočíst v dopise Římanům 1:20¹⁷.

Lidé se občas ptají: „Půjde člověk, který nikdy o Ješuuvi (Ježíšovi) neslyšel, do pekla?“; načež by někteří rádi odpovídali: „Ne, ti, kdo nikdy o Mesiášovi neslyšeli, půjdou do nebe i přesto.“ Z toho ovšem logicky vyplývá, že by se k těmto lidem neměli posílat žádní misionáři: protože to nejnebezpečnější, co by těmto lidem mohl člověk udělat, je dát jim poznat evangelium, aby ho mohli odmítnout a tak skončit v pekle! Jestliže je jejich nevědomost dostane do nebe, neměl by jim nikdo svědčit. Proč jim takovou příležitost, aby slyšeli evangelium, zamítli ho a skončili v pekle, vůbec dávat?

Pravdou totiž je, že dokonce i ti, kteří o Ježíši nikdy neslyšeli, půjdou do pekla. Důvod je zde: obecné zjevení je pro Boha podklad pro odsouzení, a to podklad dostatečný. Z listu Římanům 1 vyplývá, že jestliže někdo žije s tímto světlem (informacemi), které od Boha má, v souladu, Bůh pro tohoto člověka dále zajistí, aby se mu dostávalo informací ještě více: dokud nějakou cestou neuslyší evangelium. Jak už bylo řečeno, člověk se totiž z obecného zjevení může o Bohu dozvědět několik důležitých pravd, a když je s nimi v souladu, pak se mu Bůh zjeví dál.

To by vysvětlovalo, jak si člověk, který se narodil a byl vychován na Středozápadě, například v Kansasu nebo Missouri, najednou uvědomí, že má nesmírné nutkání jít ke vzdálenému kmeni v Africe nebo Jižní Americe, o kterém skoro nikdo neslyšel. Takové nutkání má proto, že jsou v těchto kmenech lidé, kteří

se vztahují ke světlu, které dostali, a když dostanou světla více, uvěří: proto jim Bůh pošle někoho, aby jim řekl evangelium. Jestliže člověk umře, aniž by kdy o Mesiáši Ješuuvi slyšel, znamená to, že by neuvěřil ani tehdy, kdyby evangelium slyšel. Důkazem toho je, že podle světla, které vskutku měl, nežil.

V listu Římanům 1:18-25¹⁸ Pavel vysvětluje, že lidstvo svou povahou obecně inklinuje k tomu, aby to, co se může z obecného zjevení dozvědět, poničilo. Člověk se může například dozvědět o velikosti Boha, že je Bůh stvořitelem (v. 20). Ale co lidé v průběhu lidských dějin dělali? Uctívali stvořitele jako stvořitele? Nikoli: inklinovali k tomu, aby podle světla, kterého se jim tímto obecným zjevením dostalo, nežili a aby místo toho uctívali stvoření samotné. Začali si dělat sochy a obrazy zvířat či lidí či andělů, a tyto své výtvořiny pak začali uctívat (vv. 21-23). Výsledkem bylo, že se mysl těchto lidí ocitla ve tmě (vv. 24-25) – nežili podle světla, které jim bylo obecně dostupné.

I když obecné zjevení sice nestačí k tomu, aby skrze něj byl člověk spasen, jako podklad pro odsouzení k trestu je dostačující. Až bude u soudu Velkého bílého trůnu položena otázka „Proč jsi neuvěřil v Mesiáše Ješuu?“; může sice hříšník odpovědět, že mu nikdy nikdo nezjevil evangelium a proto odsouzen být nemůže, ale jako obhajoba to stačit nebude. Bůh mu totiž ukáže – podle záznamů v knihách ze Zjevení 20¹⁹ – že informace mu dostupné byly, protože byly zjevené všem. Bude zřejmé, že tyto informace zavrhl a světlu, které měl, tak

¹⁶ **Efezským 3:8-9** Mně, zdaleka nejmenšímu ze všech svatých, byla dána ta milost, abych mezi pohany hlásal Kristovo nepopsatelné bohatství a abych všem vysvětlil jeho plán, to tajemství od věků skryté v Bohu, Stvořiteli všeho.

¹⁷ **Římanům 1:20** Jeho neviditelné znaky – jeho věčnou moc a božství – lze už od stvoření světa rozumem postřehnout v jeho díle. Nemají tedy výmluvu.

¹⁸ **Římanům 1:18-25** ¹⁸ Z nebe se zjevuje Boží hněv proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svévolně potlačují pravdu. ¹⁹ Co se dá o Bohu poznat, je jim zřetelné, neboť jim to Bůh odhalil. ²⁰ Jeho neviditelné znaky – jeho věčnou moc a božství – lze už od stvoření světa rozumem postřehnout v jeho díle. Nemají tedy výmluvu. ²¹ Ačkoli Boha poznali, nectili ho jako Boha. Místo aby byli vděční, propadli ve svých myšlenkách marnosti a jejich nerozumné srdce se ocitlo ve tmě. ²² Prohlašují se za moudré, ale jsou blázní. ²³ Slávu nesmrtelného Boha vyměnili za pouhé obrazy smrtelného člověka, ptáků, zvířat i plazů. ²⁴ Bůh je proto vydal nečistotě, po níž v srdci toužili, aby si navzájem prznili těla, ²⁵ když vyměnili Boží pravdu za lež a ctili stvoření a sloužili mu raději nežli Stvořiteli, který je pozeňnaný navěky. Amen.

nedostál – proto mu už žádné další dáno nebylo a evangelium se k němu tedy nedostalo. Odsouzen ovšem bude – právě pro zavrnutí toho světla, které mu zjeveno bylo.

D. Shrnutí

Jedním ze způsobů Božího zjevení je zjevení obecné, to, kterým se Bůh odkrývá všem. O Bohu se z něj můžeme dozvědět spoustu věcí, ale je limitováno tím, že skrze něj neobdržíme evangelium. Stačí tedy jen k tomu, aby odsoudilo k trestu, ale ne k tomu, aby spasilo.

II. ZVLÁŠTNÍ ZJEVENÍ

A. Povaha zvláštního zjevení

Zatímco obecné zjevení je vtěleno do věcí, zvláštní zjevení je vtěleno do slov. Zvláštním zjevením se Bůh odkrývá v určitý čas, skrz určité lidi, určitými způsoby.

B. Nutnost zvláštního zjevení

Zvláštní zjevení potřebujeme ze tří hlavních důvodů: za prvé, abychom pravdy zjevené obecně také správně interpretovali. Obecné zjevení totiž neodkrývá všechno, a tak je možné ho interpretovat špatně. Pro správnou interpretaci je tedy zapotřebí zjevení zvláštního.

Za druhé, aby se člověku odkrylo spasení, které obecně nikdy patrné být nemůže (protože obecné zjevení je neúplné). Zvláštním zjevením je nám spasení jasně vysvětleno.

¹⁹ **Zjevení 20:12-15** Potom jsem spatřil mrtvé, malé i velké, jak stojí před trůnem, a byly otevřeny knihy. A byla otevřena ještě jiná kniha, totiž kniha života, a mrtví byli souzeni podle toho, co bylo zapsáno v těch knihách, totiž podle svých skutků. ¹³ Tehdy moře vydalo mrtvé, kteří byli v něm, také Smrt a Záhrobí vydaly mrtvé, kteří byli v nich; a každý byl souzen podle svých skutků. ¹⁴ Smrt i Záhrobí byly uvrženy do ohnivého jezera – to je ta druhá smrt. ¹⁵ Kdokoli nebyl nalezen zapsán v knize života, byl uvržen do ohnivého jezera.

Za třetí, aby uvedlo na pravou míru to, co se ze zjevení obecného jeví jako rozpor. Například Boží dobrota a zároveň Boží přísnost: dobrá úroda potřebuje pravidelné deště a Bůh je dává – je tedy dobrý, ale na druhou stranu je zároveň i přísný – přicházejí i ničivé deště, které rostoucí rostliny a obilí zahubí. To se Boží povaze zdánlivě nepodobá a z obecného zjevení nám to smysluplný obraz ani dát nemůže, ale díky zjevení zvláštnímu to pochopit můžeme.

C. Způsoby zvláštního zjevení

Dopis Židům 1:1-2²⁰ upozorňuje na to, že se Bůh během biblických dějin zjevil mnoha různými způsoby. Celkem jich je šest.

1. Teofanie

Velmi obvyklým prostředkem zvláštního zjevení jsou ve Starém zákoně teofanie. Teofanie je objevení se Boha ve viditelné formě. Ve Starém zákoně se tak dělo především dvěma způsoby: za prvé, skrz tzv. slávu šechina, což byla viditelná přítomnost Boží jako světlo, oheň nebo oblak, případně i jejich kombinace.

Druhým způsobem teofanie byl anděl Hospodinův. Kdykoli se ve Starém zákoně objevil anděl Hospodinův – anděl Jehovův – nikdy to očividně nebyl obyčejný anděl jako ostatní, ale byla to druhá osoba Trojice, která se objevila právě formou anděla.

První způsobem zvláštního zjevení bylo tedy objevení se Boha ve viditelné formě, buď jako šechina – sláva nebo jako anděl Hospodinův.

2. Zázraky

a. Definice zázraku

Jednoduše by šel zázrak definovat tak, že je to neobvyklá událost, která je užitečná tím, že zjeví Boží přítomnost a sílu. Detail-

²⁰ **Židům 1:1-2** Mnohokrát a mnoha způsoby mluvil kdysi Bůh k otcům skrze proroky, ale v těchto posledních dnech mluvil k nám skrze svého Syna, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil celý svět.

něji lze zázrak definovat takto: „Je to událost charakteru tak neobvyklého a do takové míry v souladu s určitým proroctvím nebo příkazem od nějakého duchovního vůdce či učitele, že garantuje následující přesvědčení: způsobil ji Bůh, aby dosvědčil, že tohoto učitele či vůdce opravdu posílá On.“

Zázrak je v podstatě výjimečná událost, kterou nelze vysvětlit v rámci obvyklých přírodních fenoménů.

b. Povaha zázraků

Za první, zázraky nejsou totéž co Boží záměrné působení dějin. Když jsou lidé svědky toho, že Bůh do dějin něco poskytuje, neuznávají nutně Jeho autorství, ale při zázraku uzná nutnost nadpřirozeného vysvětlení i nevěřící. Například ve Skutcích 3:1-4:22 uznali nevěřící Boží skutek při uzdravení chromého žebráka (Skutky 4:14-16²¹, 21-22²²) a podobně ve Skutcích 14:8-18²³ při uzdravení chromého od narození (vv. 8-12). Vidíme tedy, že zázrak se od Božího záměrného působení dějin liší v tom, že i nevěřící jeho nadpřirozenost nepopírají.

Za druhé, zázrak je něco jiného než odpověď na modlitbu – taková odpověď totiž ještě nemusí být znamením. I když zázrakem Bůh na modlitbu odpovědět může, nemusí ho na ni vázat – zázrak může přijít nezávisle.

Za třetí, zázraky přírodní zákony neporušují – jsou pouze výsledkem nadpřirozené síly, která působí přes tyto zákony.

Za čtvrté, zázraky jsou nadpřirozené a odkrývají Boží sílu – jak můžeme vidět v Janovi 3:2²⁴.

c. Kategorie zázraků

V zásadě jsou dvě kategorie zázraků: první kategorie využívá funkci přírodních zákonů, i když v intenzivnější míře – jako například při celosvětové potopě za Noema. Na této planetě nejsou potopy něčím nepřirozeným, ale v případě potopy celosvětové to už dosahuje úrovně zázraku.

Druhá kategorie zázraků už funkci přírodních zákonů absolutně vylučuje. Zatímco v prvním případě si Bůh bere přírodu jako spolupracovníka, v případě druhém její zákony pomíní, jako například když se získá voda ze skály nebo při vzkříšení z mrtvých. V tomto případě o Boží spolupráci s přírodou vůbec mluvit nelze.

d. Aspekty zázraků

Prvním aspektem je, že Boha ukazují, jak uskutečňuje svou nadpřirozenou, božskou sílu, což působí úžas: jak můžeme vidět v Exodu 14:28-31²⁵ a v Lukášovi 9:38-44²⁶.

²¹ **Skutky apoštolské 4:14-16** Když se podívali na toho uzdraveného muže, jak tam s nimi stojí, neměli co na to říci. ¹⁵ Poručili jim, ať odejdou z radní místnosti, a začali se radit: ¹⁶ „Co s těmi lidmi uděláme? Celý Jeruzalém ví, že se skrze ně stal zjevný zázrak, a my to nemůžeme popřít.“

²² **Skutky apoštolské 4:21-22** Když ale nemohli najít nic, za co by je potrestali, znovu jim pohrozili a s ohledem na lid je propustili. Všichni totiž oslavovali Boha za to, co se stalo – člověk přes čtyřicet let chromý byl zázračně uzdraven!

²³ **Skutky apoštolské 14:8-18** V Lystře sedával jeden muž. Nemohl na nohy, neboť byl od lůna své matky chromý a nikdy nechodil. ⁹ Také on naslouchal Pavlovým slovům. Když se mu Pavel podíval do očí a viděl jeho víru, že bude uzdraven, ¹⁰ řekl silným hlasem: „Postav se na nohy a stůj rovně!“ A on vyskočil a začal chodit. ¹¹ Když lidé viděli, co Pavel udělal, začali lykaonsky volat: „Bohové sestoupili k nám v lidské podobě!“ ¹² Barnabášovi začali říkat Zeus a Pavlovi Hermes (protože mluvil hlavně on). ¹³ Kněz Diova

chrámu, který stál před městem, přivedl k branám ověčené býky a chtěl s lidmi začít obětovat. ¹⁴ Jakmile to apoštolové Barnabáš a Pavel uslyšeli, roztrhli svá roucha, vběhli do davu a křičeli: ¹⁵ „Co to děláte? Vždyť jsme jen lidé jako vy! Přišli jsme vám zvěstovat, abyste se obrátili od těchto marností k živému Bohu, který stvořil nebe, zemi i moře a všechno v nich. ¹⁶ V minulých dobách nechával všechny národy chodit po jejich cestách, ¹⁷ ale nikdy o sobě nepřestal svědčit svým dobrodiním: z nebe nám dává déšť i časy úrody a naše nitro sytí jídlem a radostí.“ ¹⁸ A těmi slovy taktak upokojili davy, aby jim neobětovaly.

²⁴ **Jan 3:2** Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém, židovský hodnostář. Přišel za Ježíšem v noci a řekl mu: „Rabbi, víme, že jsi přišel jako učitel od Boha. Nikdo přece nemůže dělat zázraky, které děláš ty, není-li Bůh s ním.“

Druhým aspektem je to, že jsou činěny skrz vybrané lidi – ale i ti uznávají, že je tato síla Boží, viz Skutky 2:22²⁷ a 19:11²⁸.

Třetím aspektem je, že zjevují pravdu – odkrývají z ní pomyslný závoj.

e. Účel zázraků

Prvním účelem je, pokud Bůh podá nějaké nové zjevení, působit jako jeho potvrzení (např. Matouš 12:28²⁹).

Druhým účelem je potvrdit pro lidi nějakou doktrínu: tato doktrína a příslušný zázrak ale musí být propojeny. Doktrína totiž může stát i sama o sobě, ale zázrak ne, protože konat zázraky umí i Satan. Lidé se často zapletou do různých hnutí, kde nikdy nevyrostou nebo nedojdou spasení – před-

pokládají totiž, že pokud se někde vyskytne nadpřirozeno, musí být automaticky od Boha. Což má ovšem k pravdě velmi daleko – udělat zázraky dokáže i sám Satan.

V Matoušovi 7:22-23 se například píše, že k Ježíšovi v ten den přijdou mnozí a budou říkat: „Pane, Pane, copak jsme ve tvém jménu neprorokovali? Nevymítali jsme ve tvém jménu demony? Nedělali jsme ve tvém jménu mnoho zázraků?“ A tehdy jim jasně řekne: „Nikdy jsem vás neznal. Odejděte ode mě vy, kdo pácháte zlo!“ Zázraky tu ale nejsou od toho, aby zkoušely pravost doktríny, nýbrž právě naopak: doktrína je tu od toho, aby zkoušela pravost zázraku. Právě proto musí být každý zázrak vyzkoušen doktrínou – slovem Božím, aby se zajistilo, že je skutečně od Boha a ne od Satana.

Třetím účelem zázraků je ukazovat Boží sílu.

f. Jak jsou zázraky nazývány

Pro koncept zázraku jsou používány čtyři různé termíny, přičemž každý z nich zdůrazňuje jinou charakteristickou vlastnost. Prvním slovem je „div“ – tento termín zdůrazňuje, co bude po zázraku následovat: v pozorovateli způsobí údiv.

Druhým termínem je „síla“ – zdůrazňuje, že se zázrak stal díky Boží síle.

Třetím slovem je „čin“ – zdůrazňuje, co zázrak vykoná: praktickou a užitečnou práci.

Čtvrtým slovem je „znamení“ – v tomto případě se zdůrazňuje, že má příslušný zázrak potvrzovat, že je ono konkrétní poselství i posel od Boha.

g. Jak často se zázraky dějí

V mnoha kruzích slýcháme, že když se děly v Bibli zázraky celou dobu, měly by se také dít ještě dnes; to je ovšem klam.

Během celé biblické doby, která se klene přes téměř dva tisíce let, byla vlastně jen čtyři hlavní

²⁵ **Exodus 14:28-31** Jak se vody vracely, pohřbily vozy i jezdce, celé faraonovo vojsko, jež vešlo za Izraelity do moře. Nezůstal z nich ani jeden. ²⁹ Synové Izraele však prošli skrz moře suchou nohou a vody jim byly stěnou po pravici i levici. ³⁰ Toho dne Hospodin zachránil Izrael z ruky Egyptanů; Izrael pak viděl egyptské mrtvé na břehu moře. ³¹ Izrael viděl velikou moc, kterou Hospodin prokázal na Egyptanech, a tak se lid bál Hospodina a uvěřil Hospodinu i jeho služebníkovi Mojžíšovi.

²⁶ **Lukáš 9:38-44** Vtom jeden muž z davu vykřikl: „Mistře, prosím tě, smiluj se nad mým synem – mám jenom jeho!“ ³⁹ Náhle ho napadá zlý duch a zničehonic začne křičet. Zmítá jím, až má pěnu u úst. Sotva ho kdy opouští a hrozně ho trápí. ⁴⁰ Prosil jsem tvé učedníky, aby ho vyhnali, ale nemohli!“ ⁴¹ „Vy nevěřící a zvrácené pokolení!“ zvolal Ježíš. „Jak dlouho ještě budu s vámi a budu vás snášet? Přiveď sem svého syna.“ ⁴² Než k němu došel, démon ho porazil a začal jím zmítat. Ježíš okřikl nečistého ducha, uzdravil chlapce a vrátil ho jeho otci. ⁴³ Všichni byli ohromeni Boží velikolepostí. Zatímco všichni žasli nad vším, co udělal, Ježíš se obrátil ke svým učedníkům: ⁴⁴ „Dobře si pamatujte tato slova: Syn člověka bude vydán do lidských rukou.“

²⁷ **Skutky apoštolské 2:22** Slyšte má slova, Izraelité: Bůh vám dokázal, kdo je Ježíš Nazaretský, když skrze něj mezi vámi konal divy, zázraky a znamení, jak sami dobře víte.

²⁸ **Skutky apoštolské 19:11** Bůh konal skrze Pavlovy ruce neobyčejné zázraky.

²⁹ **Matouš 12:26-28** Vymítá-li satan satana, je rozdělen sám proti sobě. Jak tedy obstojí jeho království? ²⁷ A pokud já vymítám demony Belzebubem, kým je vymítají vaši synové? Oni proto budou vašimi soudci.

²⁸ Vymítám-li však demony Božím Duchem, jistě k vám přišlo Boží království.

období, kdy se zázraky děly. První bylo období exodu a putování pouští (jen 40 let), druhé bylo období Eliáše a Elíшы, třetí Daniela a jeho tři přátel a čtvrté Mesiáše a apoštolů. Obecně vzato se tedy zázraky nekonalu neustále. Pokud by byly běžné, přestaly by být zázrakem.

Zázraky jsou z definice něčím mimořádným, neobvyklým. Je to koncept něčeho, co se neděje běžně.

3. Přímá komunikace

Třetím hlavním způsobem zvláštního zjevení je přímá komunikace. Podle Numeri 12:5-8³⁰ a 1. knihy Samuelovy 28:6³¹ to byl primární způsob, kterým Bůh mluvil k prorokům. Je to vlastně i podstata charakteristiky proroka: prorok je někdo, kdo od Boha obdrží přímé zjevení.

Bůh komunikoval přímo sedmi různými způsoby: první byl ‚tvář v tvář‘ či ‚z úst do úst‘. Příkladem je především Mojžíš, který s Bohem mluvil ‚z úst do úst‘ v Numeri 12:7-8³² a ‚tvář v tvář‘ v Deuteronomiu 34:10³³.

Druhým způsobem byl slyšitelný hlas, který člověk mohl opravdu slyšet z nebe. To se stalo například Adamovi v Genesis 2:16³⁴, Kainovi

v Genesis 4:6-15³⁵, Noemovi v Genesis 9:1³⁶, davům na hoře Sinaji v Exodu 19:9 a 16³⁷, Samuelovi v 1. knize Samuelově 3:4-14³⁸, Pavlovi ve Skutcích 9:4³⁹ a Petrovi ve Skutcích 10:19⁴⁰.

³⁰ **Numeri 12:5-8** Hospodin sestoupil v oblakovém sloupu, postavil se u vchodu do Stanu a zvolal: „Árone a Miriam!“ A když ti dva přišli, ⁶ řekl: „Slyšte má slova: Je-li mezi vámi Hospodinův prorok, dám se mu poznat skrze vidění, promluví k němu skrze sen. ⁷ S mým služebníkem Mojžíšem je to však jiné, jemu byl svěřen můj celý dům! ⁸ S ním rozmlouvám tvář v tvář, zřetelně, a ne v hádankách, spatřuje Hospodina tak, jak je! Jak to, že jste se nezalekli pomluvit mého služebníka Mojžíše?“ – verš 8 je přeložen přesněji v Českém studijním překladu (ČSP): „S ním mluvím tvář v tvář, zřetelně, ne v hádankách, hledí na **Hospodinovu podobu**. Jak to, že jste se nebáli mluvit proti mému otroku Mojžíšovi?“ (pozn. překl.).

³¹ **1 Samuel 28:6** Saul se tenkrát ptal Hospodina, ale ten mu neodpovídal ani skrze sny, ani skrze urim, ani skrze proroky.

³² **Numeri 12:7-8** S mým služebníkem Mojžíšem je to však jiné, jemu byl svěřen můj celý dům! S ním rozmlouvám tvář v tvář, zřetelně, a ne v hádankách, spatřuje Hospodina tak, jak je! Jak to, že jste se nezalekli pomluvit mého služebníka Mojžíše?“

³³ **Deuteronomium 34:10** V Izraeli už ale nepovstal prorok, jako byl Mojžíš, se kterým se Hospodin znal tvář v tvář.

³⁴ **Genesis 2:16** Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu v zahradě můžeš svobodně jíst, [...].“

³⁵ **Genesis 4:6-15** Hospodin tedy Kainovi řekl: „Proč se zlobíš? Proč máš zkrivenou tvář? ⁷ Copak tě nepřijmu, když budeš jednat dobře? Když ale nebudeš jednat dobře, pak ve dveřích číhá hřích a dychtí po tobě. Ty ale máš nad ním panovat.“ ⁸ Kain svému bratru řekl: „Pojďme na pole!“ A když byli na poli, Kain se na svého bratra Ábela vrhl a zabil ho. ⁹ „Kde je tvůj bratr Ábel?“ zeptal se Kaina Hospodin. „Nevím,“ odpověděl. „Jsem snad strážcem svého bratra?“ ¹⁰ „Cos to udělal?“ řekl mu Bůh. „Slyš, krev tvého bratra ke mně volá ze země! ¹¹ Teď budeš zlořečenější než země, která otevřela ústa, aby vpila krev tvého bratra, kterou jsi prolil! ¹² Když budeš obdělávat zem, už ti nedá svoji sílu. Budeš na zemi tulákem a štvancem.“ ¹³ „Můj trest je větší, než lze unést,“ odpověděl Kain Hospodinu. ¹⁴ „Pohleď, dnes mě vyháníš ze vsi úrodné země a budu se před tebou muset skrývat. Budu na zemi tulákem a štvancem a kdokoli mě najde, ten mě zabije!“ ¹⁵ Hospodin mu řekl: „Kdokoli zabije Kaina, ponese sedminásobnou pomstu.“ Hospodin pak na Kaina vložil znamení, aby ho nikdo, kdo ho najde, nezabil.

³⁶ **Genesis 9:1** Bůh tehdy Noemovi i jeho synům požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se, naplňte zem.“

³⁷ **Exodus 19:9** Hospodin Mojžíšovi řekl: „Hle, já k tobě přijdu v hustém oblaku, aby lid slyšel, jak s tebou mluvím, a aby i tobě věřil navěky.“ Mojžíš pak Hospodinu opět vyřídil slova lidu.

Exodus 19:16-19 Ráno třetího dne pak nastalo hřmění a blýskání. Nad horou se objevil těžký oblak a znělo mocné troubení rohu. Všechny lid v táboře se třásl. ¹⁷ Mojžíš vyvedl lid z tábora vstříc Bohu a lid se postavil při úpatí hory. ¹⁸ Hora Sinaj byla celá zahalená kouřem, neboť na ni Hospodin sestoupil v ohni. Stoupal z ní dým jako z pece a celá hora se mohutně otřásala. ¹⁹ Troubení rohu sílilo stále více, Mojžíš mluvil a Bůh mu odpovídal hromovým hlasem.

³⁸ **1. Samuelova 3:4-14** Vtom na Samuele zavolal Hospodin. „Tady jsem,“ odpověděl Samuel ⁵ a rozběhl se za Elím. „Tady jsem,“ řekl mu. „Volal jsi mě.“ Elí však odvětil: „Nevolal jsem tě. Jdi zase spát.“ A tak si šel lehnout. ⁶ Vtom na něj Hospodin znovu zavolal: „Samueli!“ Vstal tedy a šel za Elím. „Tady jsem, volal jsi mě,“ řekl mu. „Nevolal jsem tě, synu,“ odpověděl Elí. „Jdi zase spát.“ ⁷ Samuel totiž ještě Hospodina neznal a Hospodinovo slovo mu ještě nebylo zjeveno. ⁸ Hospodin ale Samuele zavolal znovu, potřetí. Vstal tedy a šel za Elím. „Tady jsem, volal jsi mě,“ řekl mu. Tehdy Elí pochopil, že chlapce volá Hospodin. ⁹ Proto Samuelovi

Třetím způsobem bylo losování, čímž Bůh zjevil jak sám sebe, tak i svoji vůli. Příkladem je Jozue při rozdělování země v knize Jozue 14:1-2⁴¹, dále způsob nalezení Jonáše v knize Jonáš 1:7⁴² a způsob, jakým byl vybrán dvanáctý apoštol ve Skutcích 1:26⁴³.

Čtvrtým způsobem bylo ‚urim a thumim‘, které se dávaly do tzv. náprsníku Božích rozhodnutí připevněném na efodu, na kterém bylo 12 kamenů představujících 12 kmenů Izraele. Náprsník pak mohl odpovídat na otázky typu ano-ne, a to tak, že se kameny jako odpověď ‚Ano‘ rozsvítily nebo jako odpověď ‚Ne‘ ne-rozsvítily.

Pátým způsobem bylo použití snů – ty se mohly zdát jak nevěřícím, jako např. Abimelechovi v Genesis 20:3-7⁴⁴, tak i věřícím,

řekl: „Jdi spát, a když tě zavolá, řekni: `Mluv, Hospodine; tvůj služebník poslouchá.“ Samuel si tedy šel lehnout na své místo. ¹⁰ Vtom přišel Hospodin, stanul tam a zavolal tak jako předtím: „Samueli! Samueli!“ „Mluv,“ odpověděl Samuel, „tvůj služebník poslouchá.“ ¹¹ Tehdy Hospodin Samuelovi řekl: „Hle, chystám se v Izraeli udělat věc, která nikomu, kdo o ní uslyší, nepřestane znít v uších. ¹² Toho dne uvedu na Eliho všechno, co jsem vyslovil proti jeho domu, od začátku až do konce. ¹³ Oznamil jsem mu, že jeho dům navěky odsoudím kvůli provinění, o kterém věděl: Jeho synové se rouhali a on jim v tom nezabránil. ¹⁴ Proto o Eliho domě přísahám: Vina Eliho domu nebude nikdy přikryta žádnou obětí ani darem!“

³⁹ **Skutky apoštolské 9:4** Padl na zem a uslyšel hlas: „Saule, Saule, proč mě pronásleduješ?“

⁴⁰ **Skutky apoštolské 10:19-21** Petr zatím přemýšlel o tom vidění. Duch mu řekl: „Hledají tě tři muži. Vstaň, sejdi dolů a bez váhání odejdi s nimi, protože jsem je poslal já sám.“ Petr tedy sešel dolů k těm mužům a řekl: „Já jsem ten, koho hledáte. Co vás přivádí?“

⁴¹ **Jozue 14:1-2** A toto jsou dědictví, která synové Izraele získali v kanaánské zemi, jak jim je přidělil kněz Eleazar a Jozue, syn Nunův, s náčelníky otcovských pokolení Izraele. Devět a půl pokolení získalo své dědictví losem, jak to Hospodin přikázal skrze Mojžíše, [...].

⁴² **Jonáš 1:7** Lodníci se pak domluvili: „Pojďme losovat, ať zjistíme, kvůli komu na nás přišlo to neštěstí.“ Losovali tedy a los padl na Jonáše.

⁴³ **Skutky apoštolské 1:26** Potom losovali: los padl na Matěje, a tak byl připočten k jedenácti apoštolům.

⁴⁴ **Genesis 20:3-7** V noci ale k Abimelechovi ve snu přišel Bůh a řekl mu: „Kvůli ženě, kterou sis vzal, teď zemřeš. Vždyť je vdaná za jiného muže!“ ⁴ Abime-

lech s ní ale ještě nic neměl, a tak řekl: „Pane, cožpak zabíjíš i spravedlivé lidi?“ ⁵ Cožpak mi sám neřekl: „Je to má sestra?“ I ona sama přece řikala: „Je to můj bratr.“ Udělal jsem to s poctivým úmyslem. Mám čisté ruce!“ ⁶ Bůh mu ve snu odpověděl: „Jistě, vím, že jsi to udělal s poctivým úmyslem. Proto jsem tě také zadržel, abys proti mně nezhřešil, a nedovolil jsem ti dotknout se jí. ⁷ Nyní tu ženu vrať jejím mužům, neboť je to prorok. Budé se za tebe modlit a zůstaneš naživu. Jestliže ji však nevrátíš, věz, že jistě zemřeš – ty i všichni, kdo k tobě patří.“

Šestým způsobem byla vidění: takto se zjevil Abrahamovi v Genesis 15:1-2⁴⁶, Danielovi v knize Daniel 2:19⁴⁷, a Ámosovi v knize Ámos 7:8-9⁴⁸.

Sedmým způsobem bylo vnitřní osvětlení – to je zmíněno v 2. dopise Petrovi 1:21⁴⁹.

4. Andělé

Čtvrtým způsobem je zjevení skrze anděly – jak vidíme například ve Skutcích 7:53⁵⁰ a

lech s ní ale ještě nic neměl, a tak řekl: „Pane, cožpak zabíjíš i spravedlivé lidi?“ ⁵ Cožpak mi sám neřekl: „Je to má sestra?“ I ona sama přece řikala: „Je to můj bratr.“ Udělal jsem to s poctivým úmyslem. Mám čisté ruce!“ ⁶ Bůh mu ve snu odpověděl: „Jistě, vím, že jsi to udělal s poctivým úmyslem. Proto jsem tě také zadržel, abys proti mně nezhřešil, a nedovolil jsem ti dotknout se jí. ⁷ Nyní tu ženu vrať jejím mužům, neboť je to prorok. Budé se za tebe modlit a zůstaneš naživu. Jestliže ji však nevrátíš, věz, že jistě zemřeš – ty i všichni, kdo k tobě patří.“

⁴⁵ **Genesis 37:5-9** Josef měl sen, ale když ho vyprávěl svým bratrům, nenáviděli ho tím více. ⁶ Řekl jim: „Poslechněte si prosím můj sen: ⁷ Vázali jsme na poli snopy. Můj snop náhle vstal a zůstal stát a hle, vaše snopy obklopile ten můj a klaněly se mu!“ ⁸ Jeho bratři mu řekli: „Tak ty bys nad námi chtěl kralovat? Ty bys nám chtěl vládnout?!“ A tak ho nenáviděli ještě víc, kvůli jeho snům a jeho slovům. ⁹ Josef pak měl ještě další sen a vyprávěl ho svým bratrům: „Měl jsem další sen. Hle, klanělo se mi slunce, měsíc a jedenáct hvězd!“

⁴⁶ **Genesis 15:1-2** Po nějaké době měl Abram vidění, ve kterém dostal Hospodinovo slovo: „Neboj se, Abrame, já jsem tvůj štít, tvá nesmírná odměna.“ Abram odpověděl: „Hospodine, Pane můj, co mi chceš dát? Chodím životem bezdětný a svůj dům zanechám Eliezerovi z Damašku.“

⁴⁷ **Daniel 2:9** V noci pak Danielovi bylo to tajemství zjeveno ve vidění. Daniel proto chválil Boha nebes [...].

⁴⁸ **Ámos 7:8-9** Potom mi ukázal toto: Pán stál na hradbě s olovnicí, s olovnicí v ruce. „Co vidíš, Amosi?“ zeptal se mě Hospodin. „Olovnicí,“ odpověděl jsem. Tehdy mi Pán řekl: „Hle, spouštím olovnicí doprostřed svého lidu, Izraele. Víckrát už je neušetřím. Izákovy obětní výšiny budou zničeny, z izraelských svatyní budou sutiny, až s mečem povstanu proti Jeroboámovu domu!“

⁴⁹ **2 Petřův 1:21** Proroctví totiž nikdy nepřišlo z lidské vůle, ale Boží lidé mluvili, jak byli puzeni Duchem svatým.

⁵⁰ **Skutky apoštolské 7:53** Přijali jste Zákon z rukou andělů, ale nezachovali jste ho!“

Galatským 3:19⁵¹, Bůh dal Mojžíšovi Zákon právě prostřednictvím andělů. Nebo zvláštní zjevení Danielovi v knize Daniel 9:20-21⁵², a Daniel 10:10-21⁵³. Nebo v Lukášovi 2:10-13⁵⁴, kde andělé oznamovali pastýřům narození Mesiáše. A byl to také anděl, kdo odkryl Janovi prakticky celou knihu Zjevení (podle Zjevení 1:1-3⁵⁵).

⁵¹ **Galatským 3:19** K čemu tedy Zákon? Byl přidán kvůli proviněním až do příchodu toho zaslíbeného semene. Byl vyhlášen pomocí andělů skrze pro-středníka; [...].

⁵² **Daniel 9:20-21** Ještě když jsem se modlil a vyznával svůj hřích i hřích svého lidu Izraele a prosil jsem Hospodina, svého Boha, o slitování nad jeho svatou horou – nuže ještě když jsem se modlil, vtom ke mně náhle přiletěl onen Gabriel, jehož jsem předtím spatřil ve vidění, a dotkl se mě. Bylo to v době večerní oběti.

⁵³ **Daniel 10:10-21** Vtom se mě dotkla ruka a zatřásla mnou, takže jsem se zvedl na kolena a dlaně. ¹¹ „Danieli drahý,“ oslovil mě, „pečlivě poslouvej, co ti budu říkat, a postav se, neboť jsem byl vyslán za tebou.“ Když ke mně promluvil tato slova, s rozechvěním jsem vstal. ¹² Tehdy pokračoval: „Neboj se, Danieli. Už od prvního dne, kdy ses ke svému Bohu začal modlit za porozumění a pokořovat se před ním v postu, byly tvé prosby vyslyšeny a já přicházím s odpovědí na ně. ¹³ Jedenadvacet dnů se ale proti mně stavěl kníže perského království, než mi přišel na pomoc Michael, jeden z předních knížat. Zdržel jsem se tedy u perských králů, ¹⁴ ale teď jsem přišel, abych ti vysvětlil, co potká tvůj lid v posledních dnech. To vidění je totiž o budoucích časech.“ ¹⁵ Když ke mně mluvil, byl jsem skloněn tváří k zemi, neschopen slova. ¹⁶ Vtom se kdosi podobný člověku dotkl mých rtů. Otevřel jsem tedy ústa, abych promluvil. „Můj pane,“ řekl jsem té postavě přede mnou, „kvůli tomu vidění jsem přemožen bolestí a nemohu se vzchopit. ¹⁷ Copak s tebou, pane, může mluvit někdo, jako jsem já, tvůj služebník? Všechna síla mě opustila a nemohu se ani nadechnout.“ ¹⁸ Ten kdosi podobný člověku se mě však znovu dotkl a posílil mě. ¹⁹ „Neboj se, drahý!“ řekl mi. „Pokoj tobě. Naber sílu a vzchop se!“ Když ke mně mluvil, byl jsem posílen a řekl jsem: „Mluv, pane, neboť jsi mě posílil.“ ²⁰ Tehdy promluvil: „Víš, proč jsem za tebou přišel? (Brzy se totiž musím vrátit, abych bojoval s knížetem Persie, a potom přijde ještě kníže Řecka.) ²¹ Nuže, musím ti oznámit, co je zapsáno v Knize pravdy. (Nikdo však se mnou nespojí síly v boji proti nim, jedině Michael, váš kníže. [...]).“

⁵⁴ **Lukáš 2:10-13** ale anděl jim řekl: „Nebojte se! Hle, zvěstuji vám velikou radost pro všechny lidi. ¹¹ Dnes se vám ve městě Davidově narodil Spasitel – váš Mesiáš a Pán. ¹² A toto vám bude znamením: najdete děťátko zavinité do plenek, ležící v jeslích.“ ¹³ A s tím andělem se hned objevilo množství nebeských zástupů takto chválicích Boha: [...].

⁵⁵ **Zjevení Janovo 1:1-3** Zjevení Ježíše Krista, které mu

5. Vtělení

Pátým způsobem zvláštního zjevení je vtělení. Když se Bůh stal člověkem jako Bůh-člověk, odkryl se tak v osobě Ješuy ještě dále. Cokoliv platí o božském charakteru Otce, platí také o Jeho Synovi.

Mnoho míst v Písmu učí, že vtělení se stalo i v rámci zvláštního zjevení něčím mimo-řádným. V Matoušovi 11:27⁵⁶ se píše, že Syn odkryl Otce. Podle Jana 1:14⁵⁷ a 18⁵⁸ přišel Ješua odkryt Otcovu slávu. V Janovi 14:1-9⁵⁹, když se Ho jeden z učedníků požádal, aby jim ukázal Otce, Ješua odpověděl: „Když jste viděli mě, viděli jste i Otce.“ V Koloském 2:9⁶⁰ se píše, že je v Synovi tělesně přítomná ‚veškerá plnost Božství‘. Vidět Ješuu znamenalo podle 1. dopisu Janova 1:1-4⁶¹ totéž, co vidět

svěřil Bůh, aby ukázal svým služebníkům, co se musí brzy stát. Ukázal je skrze svého anděla, kterého poslal ke svému služebníkovi Janovi ² a ten vydává svědectví o všem, co viděl – je to Boží slovo a svědectví Ježíše Krista. ³ Blaze tomu, kdo čte, i těm, kteří slyší slova tohoto proroctví a drží se toho, co je v něm napsáno. Ten čas je blízko.

⁵⁶ **Matouš 11:27** Všechno je mi dáno od mého Otce a nikdo nezná Syna, jedině Otec, a ani Otce nikdo nezná, jedině Syn a ten, komu by ho Syn chtěl zjevit.

⁵⁷ **Jan 1:14** To Slovo se stalo tělem a přišlo žít mezi nás. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.

⁵⁸ **Jan 1:18** Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v Otcově náručí, ten jej vyličil.

⁵⁹ **Jan 14:1-9** „Nermuťte se v srdcích. Věříte v Boha, věřte i ve mne. ² V domě mého Otce je mnoho pokojů. Kdyby to tak nebylo, řekl bych vám to. ³ Jdu, abych vám připravil místo. Až odejdu a připravím vám místo, zase přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já. ⁴ Víte, kam jdu, a cestu znáte.“ ⁵ „Pane, nevíme, kam jdeš,“ přerušil ho Tomáš. „A jak můžeme znát cestu?“ ⁶ „Já jsem ta cesta, pravda a život,“ odpověděl Ježíš. „Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne. ⁷ Kdybyste mě znali, znali byste i mého Otce. Od nynějška už ho znáte a viděli jste ho!“ ⁸ „Pane,“ řekl mu Filip, „stačí, když nám ukážeš Otce.“ ⁹ „Filipe,“ odvětil Ježíš, „tak dlouho jsem s vámi a nepoznal jsi mě? Kdo viděl mě, viděl Otce. Jak můžeš říkat: ‚Ukaž nám Otce?‘ [...]“

⁶⁰ **Koloským 2:9** V něm je tělesně přítomná veškerá plnost Božství, [...].

⁶¹ **1 Janův 1:1-4** Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, co jsme pozorovali, čeho jsme se vlastníma rukama dotýkali – o Slovu života:

Boha, vidět Ježíšovy skutky totéž, co vidět skutky Boha a slyšet Ježíše učit znamenalo slyšet Boží vlastní slova. V dopise Židům 1:1-2⁶² autor píše, že se v průběhu dějin Bůh zjevil mnoha různými způsoby, ale že v těchto posledních dnech se nám odkryl prostřednictvím svého Syna.

6. Písmo

Šestým způsobem zvláštního zjevení je Písmo. Písmo je Slovo Boží, je to písemné odkrytí Boha, skrz které může člověk správně interpretovat všechna zjevení ostatní – jak zjevení obecná, tak i pět typů zjevení zvláštního – teofanie, zázraky a další. Skrz Písmo se může člověk dozvědět, jaké má zázrak hranice, a v tomto smyslu je Písmo v porovnání se zázraky důležitější. V Lukášovi 16:31 říká Abraham bohatému muži: *Když neposlouchají Mojžíše a Proroky, nepřesvědčí je, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.* Vzkříšení z mrtvých je zázrakem ohromným, ale samo o sobě nestačí – pokud člověk nevěří Písmu, zázraky ho nepřesvědčí. Písmo také interpretuje, které zázraky jsou pravé a které falešné: i Satan totiž umí mnoho Božích zázraků napodobit. Z Písma také víme, že zázraky nejsou událostí obvyklou, ale neobyčejnou. S pomocí Písma také správně interpretujeme různé druhy komunikace přímé, dále zjevení dané skrz anděly a nakonec samotné vtělení: díky Písmu můžeme totiž plně porozumět tomu, co to vtělení bylo, a správně chápat, co skrze něj Bůh odkryl. Dnes je Písmo ze všech šesti typů zvláštního zjevení pro člověka absolutně nejdůležitější.

² Ten život byl zjeven, my jsme jej viděli a svědčíme o něm. ³ Zvěstujeme vám věčný život, který byl u Otce a byl nám zjeven. Zvěstujeme vám, co jsme viděli a slyšeli, abyste i vy měli spolu s námi podíl na společenství, které máme s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem. ⁴ Toto píšeme, aby naše radost byla dokonalá.

⁶² **Židům 1:1-2** Mnohokrát a mnoha způsoby mluvil kdysi Bůh k otcům skrze proroky, ale v těchto posledních dnech mluvil k nám skrze svého Syna, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil celý svět.

⁶³ **Deuteronomium 29:28** Skryté věci náležejí Hospodinu, našemu Bohu. Zjevné věci však navěky

I když je znalost, kterou o Bohu z Písma získáme, pouze částečná, podle Deuteronomia 29:28⁶³ je to vše, co nám o sobě Bůh prozatím zjevit chce. Písmo nám Bůh podle 2. listu Timoteovi 3:15⁶⁴ dal primárně za účelem našeho spasení, což je přesně to, co se ze zjevení obecného nedozvíme.

Písmo je pro nás zjevení naprosto dostačující, i když ne vyčerpávající. V listu Římanům 8:18⁶⁵ se píše, že bude další zjevení odkryto v nadcházející slávě, v 1. listu Korintským 13:12⁶⁶, že poznáme ještě více a v Judovi 3, že až tehdy, když už budeme v oslaveném těle, přijde odkrytí konečné⁶⁷. Prozatím je pro nás konečným odkrytím právě Písmo, a právě proto Pavel v 1. Korintským 4:6⁶⁸ věřící napomíná, aby „nešli nad to, co je psáno“. Pravdu i omyl všeho ostatního, s čím se v duchovní bitvě potýkáme, lze určit právě jen podle zapsaného Slova Božího. Podle 1. Tesalonickým 2:13⁶⁹ je to zjevení prostřednictvím slov. „Takto praví Hospodin“ je obsaženo právě v Písmu.

náležejí nám a našim synům – totiž abychom plnili všechna slova tohoto Zákona.

⁶⁴ **2 Timoteovi 3:15** Od dětství přece znáš svatá Písma, která ti dokáží dát moudrost ke spasení skrze víru v Krista Ježíše.

⁶⁵ **Římanům 8:18** Mám totiž za to, že naše nynější utrpení nejsou srovnatelná se slávou, která se na nás má zjevit.

⁶⁶ **1 Korintským 13:12** Teď totiž vidíme jako v zrcadle, nejasně, ale potom tváří v tvář. Teď poznávám částečně, ale potom poznám plně, tak jako Bůh zná mě.

⁶⁷ Což vyplývá z toho, že zatím se máme držet víry, která byla jednou provždy dána (pozn. překl.): **Juda 3** Milovaní, jakkoli jsem toužil napsat vám o našem společném spasení, považuji teď za nutné napomenout vás, abyste ze všech sil bojovali o víru, která byla jednou provždy darována svatým.

⁶⁸ **1 Korintským 4:6** Bratři, použil jsem tu sebe a Apolla jako příklady, abyste se na nás mohli poučit, co znamená „nejít nad to, co je psáno“. Ať se tedy nikdo kvůli jednomu z nás nepovyšuje nad druhého.

⁶⁹ **1 Tesalonickým 2:13** Neustále děkujeme Bohu také proto, že jste přijali Boží slovo, které jste od nás slyšeli. Přijali jste je ne jako lidské slovo, ale jako to, čím skutečně je, totiž slovo Boží, které koná své dílo ve vás věřících.

III. POSTUPNÉ ZJEVENÍ

V kontextu Písma se někdy ještě mluví o jedné formě zjevení, tzv. postupném zjevení. Nejde o třetí způsob nebo typ zjevení, ale spíše o vysvětlení toho, co k nám vlastně prostřednictvím Písma přišlo.

Postupné zjevení znamená, že se Bůh nerozhodl dát celé Písmo v jeden moment, ale že ho nechal psát postupně po tisíc šest set let. Boží plán a záměr se tak odkrýval krok za krokem, přičemž každý krok byl naprosto bezchybný a úplný, až do zjevení konečného. Člověk má nyní vše zjeveno v zapsaném Slově Božím, a to, co jde za toto zjevení, to vědět nepotřebujeme. V Písmu dal Bůh člověku všechno, co mu pro teď chtěl dát najevo, a i když chce, aby Ho člověk poznal ještě více, nechává to na věčný život, ne na tento pozemský.

Existuje tedy zjevení obecné a zjevení zvláštní, přičemž primárním způsobem zvláštního zjevení je zapsání Božího Slova, Písmo. Uzavřeme tuto lekci s tím, že Bible je konečnou autoritou, takže jak říká Pavel, buďme opatrní, abychom nešli nad to, ‚co je psáno‘.

